

NOTAT: Evaluering af ny organisering af modtagelsestilbud til nyankomne børn med flygtninge- og indvandrerbaggrund 12. oktober 2018

Indledning

Skole- og Børneudvalget besluttede den 31. maj 2016 en ny og mere fleksibel organisering af Roskilde Kommunes modtagelsestilbud til flygtninge- og indvandrerbørn. Den nye organisering har fokus på at sikre en høj faglighed og at elever med rette forudsætninger hurtigere kan indsluses på distriktsskolen med støtte. Den nye organisering trådte i kraft 1. januar 2017. Udvalget besluttede, at den nye organisering skulle evalueres med udgangen af skoleåret 2017/2018 og at udvalget skulle have en status for afprøvningen af den nye organisering.

Evalueringen er foretaget med udgangspunkt i de seks principper, som ligger til grund for den nye organisering:

1. Styrket kortlægning af nyankomne elevers faglige og sociale forudsætninger
2. Modtagelsestilbud målrettet den enkeltes faglige, sociale og bolig-mæssige udgangspunkt, så det enkelte barn udvikler sine faglige og sociale kompetencer på lige fod med andre børn
3. Styrket tilknytning til nærområdet
4. Hurtigere overgang til almentilbud for elever med rette forudsætninger
5. Sikring af nødvendige kompetencer hos relevant personale
6. Robusthed og fleksibilitet til at imødegå løbende ændringer i elevgrundlag og boligforhold

Opsamling på evaluering

Den nye organisering af Roskilde Kommunes modtagelsestilbud har medført, at der i dag sker en kortlægning af elevernes skolekundskaber i opstart i modtagelsestilbud, så undervisningen fra start kan tage udgangspunkt i den enkelte elevs ressourcer. Eleverne visiteres til differentierede modtagelsestilbud alt efter skolemæssige forudsætninger. Der er også sket en opgradering af det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde, således at der systematisk og tidligt sættes ind omkring elever i udfordringer. Det medfører, at der er en grundig beskrivelse af den enkelte elevs faglige og sociale kompetencer inden fuld indslusning i almentilbud, således at modtagende lærere har gode forudsætninger for at modtage eleven.

For enkelte elever med stærke skolemæssige forudsætninger, har det været muligt at nedbringe deres tid i modtagelsestilbud betydeligt. De har på baggrund af kortlægningen af deres skolekompetencer været enkeltintegreret direkte på distriktsskolen med støtte eller er

overflyttet til almentilbud efter kortlægningen af deres skolekompetencer. For en stor del af eleverne har det ikke været muligt at nedbringe den tid, de opholder sig i modtagelsestilbud. Dette skyldes, at mange af eleverne har haft en mangelfuld eller slet ingen skolegang før de er kommet til Danmark og derfor både fagligt og socialt har behov for at få grundlæggende færdigheder på plads inden overgang til almentilbud. Mange af børnene med flygtningebaggrund er traumatiserede og kan periodisk eller permanent have vanskeligheder med at lære. Ydermere har nogle af eleverne særlige behov.

Roskilde Kommunes modtagelsestilbud har, blandt andet i kraft af et væsentligt udbygget tværfagligt og tværsektorielt samarbejde med PPR, UU, Jobcentrets integrationsafdeling og Børn og Unge, formået at inkludere en udsat elevgruppe med deres bagage af krig, flugt og traumatisering. Der er arbejdet systematisk med den enkelte elevs sproglige, faglige og sociale udvikling og ved overgang til almentilbud er eleverne velbeskrevne, således at modtagende lærere har gode forudsætninger for at kunne tilbyde en undervisning tilpasset den enkelte elevs behov.

Det undervisende personale får løbende tilbudt kompetenceudvikling, således at et højt fagligt niveau sikres i tilbuddet.

Mål for Roskilde Kommunes modtagelsestilbud

Kommunens modtagelsestilbud skal gøre det muligt for det enkelte barn at indgå i almentilbud og udvikle sine faglige og sociale kompetencer på lige fod med andre børn. Der arbejdes derfor også fortsat med at en større andel hurtigere kan udsledes fra modtagelsestilbud til almene klasser. Organiseringen af modtagelsestilbuddet er reguleret i bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog.

Den nye organisering af modtagelsestilbud i Roskilde Kommune

Den nye organisering af modtagelsestilbud er opdelt i to faser:

Fase 1: 12 ugers Introhold med kortlægning af alle nyankomnes elevers skolemæssige forudsætninger.

Fase 2: Individuelt tilpasset modtagelsestilbud og gradvis overgang til almentilbud. Dette forløb kan udfolde sig i følgende fire overordnede forløbstyper:

- a. Enkeltintegration og overgang til almentilbud med støtte på distriktsskole,
- b. Modtagelseshold og overgang til almentilbud med støtte på distriktsskole,
- c. Modtagelsesklasse på anden skole end distriktsskole og overgang til almentilbud med støtte på distriktsskole
- d. Udvidet modtagelsesklasse på anden skole end distriktsskole. (målgruppen er elever, der er fyldt 14 år ved opstart, særligt sårbare elever, som fx uledsagede børn/unge eller elever med mangelfuld eller ingen tidligere skolegang)

Se bilag med grafisk fremstilling af organisering af modtagelsestilbud.

Der er oprettet et Læringscenter for dansk som andetsprog med en afdelingsleder. Læringscenteret er organiseret ved Hedegårdens Skole, men er fysisk placeret på i alt seks sko-

ler. Læringscentrets rammer er fleksible således, at der kan opstå nye tilbud på skoler, hvis behovet måtte opstå.

Læringscentret står for tilrettelæggelsen af undervisningen, kortlægning af nyankomne elevers skolemæssige forudsætninger og har en udgående funktion i form af rådgivning og sparring med skoleledere, vejledere og undervisende personale på skoler, der skal indsluse elever fra modtagelsestilbud.

Organisering af modtagelsestilbud fordelt på folkeskoler

Der findes på nuværende tidspunkt modtagetilbud på følgende skoler:

Hedegårdens Skole: Tre modtageklasser, introhold med kortlægning samt enkeltintegrerede elever.

Østervangsskolen: Tre modtageklasser og enkeltintegrerede elever i børnehaveklassen.

Sct. Jørgens Skole: Et modtagelsehold og enkeltintegrerede elever.

Trekronerskolen: Enkeltintegrerede elever

Absalons Skole: Enkeltintegrerede elever

Tiendeklassecenter Roskilde: Fra starten af skoleåret 2017/2018 blev der oprettet et særligt tilrettelagt sprogtilbud i 10. klasse på TCR til sent ankomne flygtninge og indvandrere i alderen 16-17 år. Målet med tilbuddet er, at sent ankomne unge flygtninge/indvandrere, der er erklæret ikke-uddannelsesparate, bliver i stand til at aflægge 9. eller 10. klasseprøven. Eleverne har enten afsluttet 9. klasse i almentilbud eller har gået i modtagetilbud i 2 år og har nået alderen til at starte 10. klasse. Eleverne får tilbudt støtte i 16 timer om ugen på hold, men indgår ellers i almenundervisningen. Fra skoleåret 2018/2019 har det været nødvendigt at oprette endnu et hold, hvor eleverne har behov for en mere vidtgående faglig støtte.

Status på den nye organisering

Pr. 3. juli 2018 er der indskrevet 113 børn og unge i kommunens modtagelsestilbud. Tabel 1 viser det samlede antal af elever, der på de nævnte nedslag, har været indskrevet i et modtagelsestilbud siden den nye organisering trådte i kraft.

Fra og med 2014 oplevede Roskilde Kommune en stor stigning i antallet af nyindskrevne elever i modtagelsestilbuddet. Fra 2014 til 2015 steg antallet fra 19 til 52 og i 2016 var antallet 72. Tallet faldt i 2017 til 54 elever og indtil videre er der startet 36 nye elever i 2018, hvor der pr. 3.juli 2018 er 113 elever i alt.

Roskilde Kommune forventer at modtage færre børn, der skal i modtagelsestilbud de kommende år, men som tabel 1 viser, kan dette fald endnu ikke observeres i det samlede antal af elever. Dette skyldes blandt andet, at Roskilde Kommune har modtaget relativt mange

uledsagede flygtningebørn og unge siden 2014. Mange af disse børn/unge har søgt om familiesammenføring, og de familier har ofte flere skolesøgende børn. Samtidig er der en tendens til, at de elever der pt. indskrives i modtagelsestilbud har en meget svag eller slet ingen skolebaggrund, hvorfor de må opholde sig i længere tid i modtagelsestilbud, inden de har færdigheder, der giver dem deltagelsesmuligheder i almentilbud.

Elever i modtagelsestilbud

Datonedslag	Antal elever i modtagelsestilbud
01.01.2017	104
30.06.2017	113
07.12.2017	118
03.07.2018	113

Tabel 1: Oversigt over antal elever i Roskilde Kommunes modtagelsestilbud.

Den nye organisering af modtagelsesområdet tager udgangspunkt i de seks principper, som der gives en status på nedenfor.

1. Styrket kortlægning af nyankomne elevers faglige og sociale forudsætninger

I skoleåret 2017/2018 har Læringscenter for dansk som andetsprog kortlagt 38 elever.

Formålet med kortlægningen er, at eleverne lander i et skoletilbud, som står mål med deres skolemæssige forudsætninger. Kortlægningsfasen er elevernes første møde med det danske skolevæsen og omfatter indledende basisundervisning i dansk som andetsprog på introhold samt afdækning af elevernes kompetencer inden for primært læsning og matematik på modersmål. Kortlægningen af eleverne har givet personalet i modtagelsestilbud langt bedre mulighed for fra start at understøtte elevernes læringsmæssige behov. Samtidig har det medvirket til, at elever med rette forudsætninger langt hurtigere har kunnet indsluses i almentilbud.

2. Modtagelsestilbud målrettet den enkeltes faglige, sociale og bolig-mæssige udgangspunkt, så det enkelte barn udvikler sine faglige og sociale kompetencer på lige fod med andre børn

Tabellen nedenfor viser en oversigt over, hvordan alle Roskilde Kommunes nuværende elever i modtagelsestilbud fordeler sig på de forskellige tilbud.

Aktuel fordeling af elever i de forskellige tilbud pr. 3. juli 2018

Type af tilbud	Antal elever
Fase 1 (kortlægning)	11
Enkeltintegration i almenklasse på egen distriktsskole	10
Modtagelsehold på egen distriktsskole	6
Modtagelsesklasse på Hedegårdens Skole	68

eller Østervangsskolen	
Udvidet modtagelsesklasse på Hedegårdenes Skole, Østervangsskolen & TCR	18
I alt	113

Tabel 2: Fordelingsoversigt over elever tilknyttet de forskellige modtagelsestilbud

Siden 2017 er der oprettet hold/enkeltintegration på skoler, der ikke tidligere har haft modtagelsestilbud. Dette har medført en større differentiering i indsatsen, således at eleverne bedre indrammes i et relevant skoletilbud inden overgang til almentilbud og hurtigere overgår til almentilbud i nærområdet

Der har været særligt fokus på at nyttilkomne flygtningebørn, der har gået i børnehave i mere end 1 år ved skolestart ikke har skullet starte deres skolegang i modtagelsesklasse. Børnene er blevet enkeltintegreret på deres distriktsskole med støtte, således at de ikke har skullet opleve et unødvendigt skoleskift. Dagtilbud i Roskilde Kommune har i 2017/2018 haft en særlig sprogindsats, der har haft som formål at styrke flygtningebørnenes sprog op til skolestarten. Dette har bidraget til, at eleverne, der har startet deres sprogtilegnelse i børnehaven har kunnet integreres i almentilbud med støtte fra start.

Ligeledes har der været fokus på at etablere et skoletilbud på Tiendeklassecentret, der har kunne støtte de nyankomne elever med flygtninge/indvandrerbaggrund i at tage en 9. eller 10. klasses prøve.

3. Styrket tilknytning til nærområdet

Roskilde Kommune ønsker at styrke tilknytningen til nærområdet for elever der går i modtagelsestilbud. Elever i 4. – 9. klasse indsluses derfor delvist på deres distriktsskole, når det vurderes, at de fagligt og socialt har deltagelsesmulighed. Ligeledes starter børnene i klub i deres nærområde. Elever i 0. – 3. klasse starter først på distriktsskolen, når de skal fuldt indsluses. Dette skyldes, at det er vurderet, at børn i denne aldersgruppe vil have vanskeligheder med at forholde sig til to skoler gennem en længere indslusningsperiode.

I en længere periode boede de fleste børn i en midlertidig bolig, hvorfor de ikke var tilknyttet en distriktsskole. På nuværende tidspunkt har langt de fleste familier fået en permanent bolig og børnene er dermed tilknyttet en distriktsskole.

Geografisk set er der forskel på, hvor eleverne og deres familier er bosat i permanent bolig. Aktuelt er der en stor variation i fordelingen af antallet af elever pr. skoledistrikt. Det er især Sct. Jørgens Skole (28 elever svarende til 25 % af alle elever i modtagelsestilbud) og Østervangsskolen (20 elever svarende til 18 % af eleverne i modtagelsestilbud), der oplever, at forholdsvist mange elever er tilflyttet deres distrikt. Dette er et opmærksomhedspunkt, som forvaltningen følger.

Forældre til elever i modtagelsestilbud har lovgivningsmæssigt mulighed for at vælge skolen med modtagelsesklasser ved ophør af henvisningen til basisundervisning. Dette kunne potentielt skabe en stor koncentration af tosprogede elever på skoler med modtagelsesklasser.

Det har dog vist sig, at mange forældre vælger en skole i nærområdet. Således er der kun 6 børn på Hedegårdens skole og 2 børn på Østervangsskolen, der er blevet tilknyttet skolerne efter ophør af henvisning til modtagelsestilbud.

4. Hurtigere overgang til almentilbud for elever med rette forudsætninger

Et af målene med den nye organisering har været, at elever med de rette forudsætninger hurtigere kan overgå til almentilbud fra et modtagelsestilbud. For enkelte elever med stærke skolemæssige forudsætninger, har det været muligt at nedbringe deres tid i modtagelsestilbud betydeligt. De er på baggrund af kortlægningen af deres skolekompetencer blevet enkeltintegreret på distriktsskolen med støtte. For en stor del af eleverne har det ikke været muligt at nedbringe den tid, de opholder sig i modtagelsestilbud. Dette skyldes, at mange af eleverne har haft en mangelfuld eller slet ingen skolegang før de er kommet til Danmark og derfor både fagligt og socialt har behov for at få grundlæggende færdigheder på plads inden overgang til almentilbud. Mange af børnene med flygtningebaggrund er traumatiserede og kan periodisk eller permanent have vanskeligheder med at tilegne sig læring.

Roskilde Kommunes modtagelsestilbud har, blandt andet i kraft af et væsentligt udbygget tværfagligt og tværsektorielt samarbejde med PPR, UU, Jobcentrets integrationsafdeling og Børn og Unge, formået at inkludere en udsat elevgruppe med deres bagage af krig, flugt og traumatisering. Der er arbejdet systematisk med den enkelte elevs sproglige, faglige og sociale udvikling og ved overgang til almentilbud er eleverne velbeskrevne, således at modtagende lærere har gode forudsætninger for at kunne tilbyde en undervisning tilpasset den enkelte elevs behov.

5. Sikring af nødvendige kompetencer hos relevant personale

For at sikre et tilstrækkeligt fagligt niveau, skal det undervisende personale på skoler med modtagelsestilbud kompetenceudvikles, så de er klædt på til at undervise målgruppen.

Fremadrettet vil der fortsat være behov for kompetenceudvikling omkring arbejdet med traumatiserede flygtningebørn. Kompetencer omkring læsning/alfabetisering bør også styrkes, da en større og større del af eleverne i modtagelsestilbud har en mangelfuld eller slet ingen skolegang bag sig. Det vil sige, at de endnu ikke har tilegnet sig funktionelle læsefærdigheder på noget sprog. Der vil ligeledes være behov for kompetenceudvikling inden for det specialdidaktiske område på baggrund af, at en gruppe af elever i modtagelsestilbud har særlige behov.

En psykolog i PPR arbejder også med vejledning og udredning i forhold til de nyankomne elever, som har vanskeligheder med at tilegne sig læring. Det har højnet modtagelsestilbudets kvalitet væsentligt at have fået en specialist tilknyttet området.

6. Robusthed og fleksibilitet til at imødegå løbende ændringer i elevgrundlag og boligforhold

Formålet med den nye organisering er, at tilbuddet skal være fleksibelt og robust og i stand til at imødegå løbende ændringer.

De to "Verdensklasser" på Tiendeklassecentret er et eksempel på midlertidige tilbud, der er oprettet for at imødegå udfordringer og ændringer, som er opstået løbende og efter ikrafttræden af den nye organisering. Tilsvarende er der oprettet modtagehold på Sct. Jørgens Skole, da elevtallet tilhørende skoledistriktet har været af et omfang, der gav mulighed for at oprette et lokalt tilbud i en periode.

Fremadrettet vil det i samarbejde med UU være nødvendigt at kigge på mulighederne for at udvikle tilbud/tilpasse nuværende tilbud til elever, der afslutter folkeskolen uden fagligt at kunne honorere kravene til at bestå en afgangsprøve. På baggrund af et stigende antal elever i 12-14 års alderen, der er kommet til Danmark med mangelfuld eller slet ingen skolegang bag sig fra hjemlandet, skal der tænkes i alternative baner. Disse elever viser sig at være særdeles vanskelige at indsluse i almentilbud med en reel deltagelsesmulighed.

Forvaltningen har løbende fokus på elevtal og kapacitet i vores modtagelsestilbud og foretager nødvendige justeringer.